

מלון יקרון והדושים נפלאים מלוקט
מדרשות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מִי־הֵרָא חֹזֶה־תָא

חֹזֶה־תָא דְאֹרֵי־תָא
יְסוּד חֲדָשׁ וְנִפְלֵא עַל הַפְרָשָׁה

החילוק בין הטוב לרע - כחוט השערה ותפקיד האדם להבדיל ביניהם

בין כשר לפסול ובין טמא לטהור [ובדרך זו ביאר במאור ושמש (רמזי פסח) את מאמר חז"ל (תקו"ז יט, וראה חגיגה טו.) 'אין בין מים העליונים למים התחתונים אלא כמלא נימא', וכלשון קדשו: שאין בין היצר טוב להיצר הרע שהן בחינת מים העליונים ומים התחתונים אלא כמלא נימא, שצריך להזהר כחוט השערה לבל יטה מדרך החיים רק להתהלך במישרים]. ועליו נאמר 'אבדיל אתכם מן העמים להיות לי לעם' כי הכל תלוי בכחוט השערה, וכבר אמר הרבי ר' בונים מפשיסחא (זכותא דאברהם פ' דברים) כי מגן עדן לגיהנם אינו אלא כחוט השערה.

[וכן מתאמרא משמיה דהסבא מקלם זלה"ה, וראה מדרש קהלת (פ"ז) שנחלקו חכמים בשיעור החילוק הדק שבין גן עדן לגיהנם בזה"ל: גם את זה לעומת זה, זה גיהנם וגן עדן, כמה ביניהם טפח ר' יוחנן אמר כותל ורבנן אמרי שתייהן שוות כדי שיהיו מציצות זו מזו].

וכשנתבונן בכך נראה שפעמים רבות כשבא לאדם מצות עשה לעשותה באם הוא איננו מקיימה מיד ובזירוז הוא עלול להחמיצה ולהפסידה עד שתחלוף ממנו כהרף עין וכמאמר חז"ל (מכילתא בא) 'מצוה הבאה לידך אל תחמיצה', וכן כשבאה לידו מצות לא תעשה הדבר תלוי בידו אם יעצור עצמו ברגע הראשון להימנע מן העבירה בכך יקל עליו שלא להישמע לעצת יצר הרע ולחסוך נפשו מן החטא לגמרי, וא"כ הכל תלוי בכחוט השערה והגבר הירא את השם ישית עצה בלבבו להיות זהיר ביותר בעבודת יצרו כי מדבר דק ביותר תוצאות חיים ומוות.

דבר נורא אמר הרה"ק רבי שלום מבעלזא זלה"ה והוא שלעתיד לבא יתברר לנו שכל עיכוב הגאולה במשך שנות דור נבע בגלל איזה חוט השערה שלא תוקן כראוי, ומי יודע במי הדבר תלוי כי זהו כל עבודתו של אדם להיות זהיר במצוות בבחינת 'דקה מן הדקה' היות ובמעשיו עלול הוא לקרב את גאולת ישראל ולהיפך ח"ו, ויה"ר שנהיה מן המדקדקים וזהירים במצוות בקלה כבחמורה ונזכה לישועת ישראל.

בין פרה לחמור, אלא בין שנשחט רובו של סימן לנשחט חציו וכמה בין רובו לחציו **מלא שערה**! כי מהות ההבדלה היא כחוט השערה וזה כל עבודת האדם בעולמו להבדיל כחוט השערה

והַבְּדִלְתֶּם בֵּין הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה לַטְּמֵאָה וְגו' (כ, כה).
על הפסוק 'והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה' (ויקרא כ כה) פרש"י: אין צריך לומר

מִילְתָא דְפְלִיָאָה

עצה איך לשמר את ההתלהבות אשר בקרבו

והַתְּקַדְּשֶׁתֶם וְהִיַּתֶּם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי (יא מד).

הרמב"ן הקדוש ע"ה מבאר בפסוק (שיה"ש ב ז) 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ' שכאשר מתעוררת אצל האדם רשפי אש באהבה לבוראו ולקיימו מצוותיו יש לו לעשות מזה 'חפץ' שתישאר בידו ההתלהבות. וכך הם דברי הרמב"ן בספר **אמונה ובטחון** (פ"ט), שכפי מעלת מחשבת האדם בגדלות הבורא ונפלאותיו תבוא בליבו יתעורר ויתלהב ליבו, וכדי שלא תהיה ההתעוררות לריק יראה להוציא הדבר מכוח אל הפועל, וזהו שכתוב 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ', 'שתחפץ' לשון חפץ, שלא לעורר הלב עד שיהיה חפץ וכלי מוכן לקבל בו את האהבה. ופירש **הקדושת לוי** (לשבועות ד"ה אופן הג') שהתעוררות הלב היא דבר רוחני כדוגמת נשמה שאין לה קיום בלי הגוף, וכשמכניסים ההתעוררות בדבר מצוה עושים כלי וקיום להתעוררות שלא תחלוף מאליה.

על דרך זו נמצא כתוב בדברי **רבינו הקדוש רבי אלימלך מליז'ענסק ע"ה** (נועם אלימלך וירא ד"ה א"י פירוש): וזה לשון קדשו: והנה מדרך בני אדם כשיעלה על מחשבתם לעשות איזה מצוה אוזי תחילת המחשבה הוא בחשק גדול כל אחד לפי מדריגתו, והצדיק גמור אשר יעלה מחשבתו ורצונו לעשות מצוה הוא גם כן לפי גודל צדקתו כן גודל חושקו והשתוקקותו בחימיות והתלהבות אש ה' תבער בו לעשות המצוה בתוכן השלימות. וזה היה כוונת אברהם אבינו ע"ה כאשר אמר לו השם יתברך (בראשית כב ב) 'קח את בנך כו' והעלהו לעולה', היה מתחיל לכו לבער כגחלת אש ושלחבת, אך אחר המשכה ועכבה שיתמהמה האדם לעשות המצוה ולגומרה במעשה, נופל האדם מתשוקתו הגדולה שהיה לו מתחילה בעלותו על מחשבתו, ומוזה היה מתיירא אברהם שיפול מתשוקתו הגדולה מאש הגדולה הזאת הבוער בליבו בהתמהמה בדרך שלשה ימים, לכן מיד 'ויבקע עצי עולה' (שם פסוק ג) כדי שיהיה המעשה מיד גם כן בשלהבת הגדול הזה, עכ"ל ק.

ומדרכי אבותינו למדנו שכדי לשמר את ההתלהבות יש לו לאדם לעשות איזשהו מעשה מצוה מיד, כמו לימוד תורה או נתינת צדקה, וכך יעשה 'חפצא' להתלהבות. נמצא שבעשיית 'חפצא' מיד עם התעוררותו לעשות את המצוה שתי פעולות יש בה, האחת שמשמר את רצונו והתלהבותו לעשיית המצוה, וזאת מלבד ההכנה למצוה שיש בוה, שהרי בכך תהיה המצוה ביתר שלימות, וחלים עליו שוב כל האמור בקדושת ההכנה למצוה.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

העצה לקידוש הגשמיות - קיום מצוות ה' במעשים גשמיים

אחרי צרכי 'לכם' הגשמיים, כי כן דרך היצר להסית את האדם להימשך אחרי דברים המותרים, ומן ההיתר יסיתנו בניקל אל האיסור, ולפיכך העצה לקדש עצמו גם במותר לו.

יציאת מצרים ההכנה לפרוש מהגשמיות

שזה ענין יציאת מצרים שהיא 'ערות הארץ' וממנה שורש התאוות הרעות, ואחרי שזכינו שיוציא אותנו ה' משלטון הגשמיות זו היא ההכנה האמיתית שנזכה לבוא אל הקדושה, וכיון שנגאלו ישראל ממצרים ניתן בהם הכוח לעבוד את ה' גם בבואם לארץ זבת חלב ודבש, לבלתי להימשך אחרי גשמיות הארץ אלא לפרוש ממנה כדי להידבק ברוחניות ופנימיות כל דבר, וכך יהיו מוכנים וראויים להשראת השכינה.

ארץ ישראל מסוגלת לעבודת ה' ולריחוק מן הגשמיות

ונשלמה עבודה זו בישיבת ארץ ישראל שהיא כדי לזכות בה להשראת השכינה ולקבל בה עול מלכות שמים, שאמרו חז"ל (תו"כ להלן כה לח) כל בן ישראל היושב בארץ ישראל מקבל עליו עול מלכות שמים, וכתב באור החיים על הפסוק (שם פסוק לו) 'להוציא אתכם מארץ מצרים לתת לכם את ארץ כנען', שאין תכלית ישיבת ארץ ישראל לאכול מטובה ולשבוע מפריה אלא להיות לנו לאלקים, אשר זהו עיקר שבח מעלת הארץ לחסות בה תחת מלכותו יתברך, אבל לא להימשך אחר ההנאות הגשמיות אשר ריבויים מרחיק את האדם מעבודת ה', אלא להיות בבחינת 'צדיק אוכל לשובע נפשו' (משלי יג כה), וכמו שנאמר (להלן שם) 'ובמרביית לא תתן אכלך' שלא להרבות במאכל ובהנאות הגוף, כי כשהולך אדם אחר תאות גרונו יחשיך אור נפשו, וריבוי התאוה הגשמית ממעטת את התענוג הרוחני.

והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ה' כמו שכתב הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ ע"ה (זרע קודש ד"ה והתקדשתם): דהנה בכל מצוה שאדם עושה, ממשיך על עצמו ועל נפשו קדושה עליונה, על ידי שעושה מעשה באבריו, ומכניס לקדושה על ידי הכנסתן בעשיית המצוה. מה שאין כן כשהוא רק סור מרע, איך בזה ימשיך קדושה על נפשו, כיון שאינו מכניס עצמו בעשיות המצוה הקדושה באבריו, רק שאינו מטמא אותן. רק על זה אמרו חז"ל 'שב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כעושה מצוה', שממשיכין עליו קדושה מלמעלה, כאלו עשה מצוה, כיון שמקיים רצונו יתברך שמו במה שלא עבר עבירה.

וזהו שאמר הכתוב כאן, שעל ידי פרישת ישראל עצמן מדברים טמאים, ימשיך יתברך שמו עליהם קדושה כאילו היו ממשיכין על עצמם קדושה על ידי עשיית המצוה, וזהו שנאמר והתקדשתם מלמטה על ידי עשיות מצוות, והייתם קדושים על ידי סור מרע, כפירוש רש"י שה' יתברך יקדש אותנו על ידי זה בקדושה שלמעלה, וזהו שנאמר והתקדשתם מלמטה על ידי עשיות המצוות, והייתם קדושים כי קדוש אני ולא תטמאו את נפשותיכם כו', דעל ידי שלא תטמאו, אמשיך עליכם קדושה, עכדה"ק.

קידוש עניני הרשות כדי לזכות לקדושה

ובזה יתפרש גם הפסוק שבסמוך כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים, שעיקר הדרך לזכות אל הקדושה היא על ידי שמתעלים מן הארציות והגשמיות, ופירש הבעל שם טוב הקדוש כי תענוגי עולם הזה נקראים 'לכם', וגם אותם צריך להפך לרוחניות ולהשיבם לאלקות, וכן אמר הפסוק (דברים יא טז) 'השמרו לכם פן יפתה לבבכם', להשיגח ולהשמר שלא יתפתה הלב

והתקדשתם והייתם קדושים פי קדוש אָנִי (יא מד).

העצה לבוא למדרגה של לקדש כל מעשיו הגשמיים, היא בכוח המצוות הנעשות בעניני גשמיות, כי המצוות שכל עיקרם רוחניות כתורה ותפילה אין בכך חידוש שיקיים אותם האדם לשם ה', אבל המצוות הנעשות בגשמיות כאכילת מצוה וכדומה, הרי היצר מתאוה להנות בהנאה גשמית ממעשה המצוה, וזו עיקר עבודת האדם לכפות את יצרו לקיים את רצון בוראו ללא הנאה גשמית, שלא יעלה בליבו שום הנאת הגוף כי אם לקיים מצות הבורא, ובעבודה זו יזכה לזכך את חומריות הגוף ולהטותו אל הקדושה.

ואלו הם הדברים שכתב המהר"ל מפראג ע"ה (תפארת ישראל פ"ט): כי הנשמה היא מלמעלה, והיא אלקית נבדלת. וכאשר האדם עושה המצוה, שהיא מעשה השכלי, הנה מתקרב בזה אל המעלה הנבדלת, ומצרף נפשו מן הטבע החומרית, הן גופו הן נפשו. כי המעשה של המצוה הוא מעשה אלקי שעושה על ידי גופו.

בכך פירש בתפארת שלמה (ואתחנן ד"ה ראה) את הפסוק (דברים ד ה) 'ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים וגו' לעשות כן בקרב הארץ', שמה שרבינו לימד את בני ישראל לקיים את המצוות בעניני הארציות, שגם בהם תהיה כל כוונתנו לשם ה' ולא להנאה חומרית, אבל אומות העולם אינם מסוגלים להבין איך יתכן לעסוק בגשמיות לשם שמים, ועל זה נאמר (שם פסוק ו) 'כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים וגו' ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה, שיראו האומות מעלת ישראל שמתגברים על ההנאות החומריות כדי לעבוד בהם את ה'.

ציווי התורה 'והתקדשתם' מורה על קידוש הגשמיות

כל האמור נכלל בציווי התורה

קדושת האיברים מוכרחת כדי שיוכלו לקבל מזונם הרוחני

אדם חורש בשעת חרישה וזורע בשעת זריעה וכו' תורה מה תהא עליה, ופירש **החתם סופר ע"ה** כוונת הדברים, שאם ישקיע אדם את מחשבותיו במעשיו הגשמיים אם כן תורה מה יהיה עליה, אלא בכל מעשי האדם גם כשעוסק בגשמיות כחרישה וזריעה לא יסיח דעתו מעבודת ה', ובכל דרכיו ועסקיו ייחד מחשבתו לשם שמים ובזה תתקיים התורה במעשיו הגשמיים.

קיום רצון הבורא בעסקי גשמיות הוא עבודת הקודש המעולה

וכבר הורה לנו רבינו **הבעל שם טוב הקדוש ע"ה** כי אם האדם הלומד את התורה לשם הבורא ברוך הוא, למשל אם לומד המשנה (ב"מ ק.) 'המחליף פרה בחמור' הוא חשוב מאוד לפני הבורא ברוך הוא, כל שכן אם עושה הדבר ומחליף פרה בחמור ומנהיג עצמו בזה על פי התורה, ודאי יותר חשוב עבודה מעולה.

כן ראה והבט גם **בדגל מחנה אפרים** (קדושים ד"ה אל תפנו): האדם העובד ה' בכל דרכיו ומקיים 'בכל דרכיך דעהו' (משלי ג ו), שעושה הכל בדעת, כמו אכילה ושתיה ושינה ודיבוריו עם העולם בכדי לקרבן, או בכדי להסיר ממנו העצבות, או בכדי פרנסתו להחיות את נפשו, בכדי שלא ימנענו מלעבוד ה'. ואם הוא עושה זאת בדעת, אזי הכל נעשה עבודת הקודש, וכמו שאמרתי כבר שהם הנקראים חולין שנעשו על טהרת הקודש (חגיגה יט:). וכמו שמצינו אצל האבות הקדושים שגם בעודם עוסקים במעשי העולם הזה הייתה כל כוונתם ביחודים ותיקונים עליונים. וכדברי **הרמב"ם ע"ה במורה נבוכים** (ח"ג פנ"א) בדברו על האבות הקדושים שעסקו בגשמיות: כשהיו עושים המעשים ההם, לא היו עושים אותם רק באבריהם לבד, ולבותם ודעותם לא יסורו מלפני השם.

אלא ברור הדבר כי שכרו הניתן לו הוא על העבירות והחטאים שהגיעו לפתחו ומנע עצמו מהם למען כבודו יתברך. וכך נכתב על גבי **הספר הקדוש נועם אלימלך** (ויחי ד"ה א"י ויחי): עיקר קבלת שכרנו הוא מצד שהבורא יתברך שמו נתן בנו יצר הרע המסית אותנו בכל עת ורגע ומתגבר עלינו להתאוות תאוה ולהרהר חלילה בעבירה וכל יצר מחשבותיו רק רע כל היום. והאדם עומד כנגדו ובתחבולות יעשה מלחמה נגדו להזהר ולהשמר מכל דבר רע מחניפות ושקרים וליצנות ולשון הרע ותאוות והרהורים והדומה להם, לזה צריך מלחמה ועבודה רבה לשבר כח התאוות היצר הרע וזהו עינוי וסיגוף גדול, על ידי זה הקדוש ברוך הוא מקדשו ומטהרו כאילו עשה מצוה, כי על ידי המצות אנו מתקדשים ומתטהרים כאמור 'אשר קדשנו במצותיו'.

ועל כך התפלל משה רבינו (תהלים צ טו) 'שמחנו כימות עניתני' שתשמחנו בקדושתך 'כימות עניתני' על ידי היצר הרע שאנחנו מוכרחים לשבר כח תאוותו, 'שנות ראינו רעה', פירוש, כל השנים אשר ראינו והסתכלנו ברעה להיזהר ולהישמר ממנו, ועל ידי זה 'ראה אל עבדיך פעלך' יחשב לפניך כאילו עשינו כל מצוותיך ופעלך.

שלב שני - קידוש מעשי הרשות

מלבד הפרישה האמורה מכל חטא והדומה לו, ניתן בידי האדם כח מיוחד להעלות כל דברי הגשמיות כאשר מקדשם ונוהג בהם בקדושה, וגם בשעה שעוסק האדם בעניני הגשמיות כמשא ומתן ישגיח שיהיו מחשבותיו דביקות בעליונים, כמו שאמר רבי שמעון בר יוחאי (ברכות לה:): 'אפשר

והתקדשתם והייתם קדשים פי קדוש אָנִי (יא מד).

כל מצוה שמקיים האדם ממשיכה עליו ועל נפשו קדושה עליונה, וגם איבריו הגשמיים זוכים להתקדש כיון שבהם נעשתה המצוה, לשם כך יש לו לאדם לפרוש מן הגשמיות המעכבת את אור ה' לשכון בתוכו, וכך יוכלו איבריו הגשמיים לקבל מזונם הרוחני ממצוות ה' הנעשות בהם. וכאשר כתב **האלשיך הקדוש ע"ה** (תהלים קיט עג): ה' נתן לאדם רמ"ח מצוות עשה לקדש בם רמ"ח איבריו, ושס"ה מצוות לא תעשה ליקדש בשמירתם שס"ה גידין לקדשם בהם גם הם, לכן 'את האלקים ירא' (קהלת יב יג) מעבור מצוות לא תעשה, 'ואת מצוותיו הם מצוות עשה שמור', 'כי זה כללות האדם' אברים וגידים ליקדש בם.

ראשית הכל פרישה מחטא ועוון

ראשית, יש לו לאדם לפרוש מן החטא, שבעצם מניעתו מן החטא מוסיף עליו קדושה עליונה, וכבר אמרו חז"ל (קידושין לט.) ישב אדם ולא עבר עבירה נותנים לו שכר כעושה מצוה, וזוכה לתוספת קדושה כאילו קיים מצות עשה.

עיקר שכר האדם על מצוות לא תעשה שמנע עצמו מעשייתם

והאמת תורה דרכה שבעצם כל עיקר השכר המגיע לו לאדם הינו על אותם המעשים שחשקה נפשו בהם ומנע עצמו לכבוד קונו שאסר עליו. שהרי יש להבין, על שום מה מקבל האדם שכר על המצוות שעשה, כי מאחר שהבורא יתברך שמו לעד בראנו לכבודו והלא אין אנו מספיקים להודות וכו' על הטובות שעשה עמנו, אם כן מן הראוי והנכון לקיום מצוותיו כמאמר התנא (אבות פ"ב מ"ח) 'אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת'.

